

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej ... K 30.—
za en mesec ... K 3.—
za Nemčijo celoletno ... K 40.—
za ostale inozemstvo ... K 45.—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej ... K 32.—
za en mesec ... K 2-70
V pravi preložen mesečno ... 2-50

Sobotna izdaja:
za celo leto ... K 8.—
za Nemčijo celoletno ... K 10.—
za ostale inozemstvo ... K 12.—

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat ... po 50 v
za dva- in večkrat ... 45 v
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna petstvarica K 1.—
Izhaja vsak dan izvenredni nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upraviništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Dvojna mera — tudi v prehrani.

Dunaj, 25. svečana.

Naša prehrana je že dolgo v štadiju krize; sedaj stojimo, kakor tudi oficijelno priznavajo, pred najtežjo vseh dosedanjih kriz. Kajti ne varajmo se, tudi Ukrajina nam ne bo mogla bogve kaj pomagati. Rvč je vprašanje, koliko je sploh tam zalag; drugič, kako premagati transportne težkoče, in tretjič, koliko nam bo naš nemški zaveznik hotel prepustiti. Kakor namreč vemo, le nemške čete korakajo v Rusijo in Ukrajino.

Medtem smo doma za eno krizo bogatejši: prehranjevalni minister Höfer je odstopil. To bi ne bilo pri nas še nič posebnega, če kak minister odstopi. Teh stvari smo že tako vajeni, da bo kmalu že težko našel človeka, ki bi prav natanko vedel, kako se vsi naši ministri pišejo. Vendar pa je tudi naših ministrov običaj tak, da ne odstopajo zato, ker so izvedli kaj posebno koristnega in ko se morejo z uspehi svojega dela postaviti. Vseh ministrov celega sveta navada je, da odstopajo, ko si ne znajo več drugače pomagati iz zadrege. Tudi naš Höfer tu ni izjeme napravil. Splošno je tudi vseeno, kdo bo njegov naslednik. Vendar naj danes približimo, da je Höferjevo postopanje bilo skrajno krivično. Nekatere dežele so pod njegovim službovanjem trpele od silnega glada in revizicij, nekatere so pa uživale Höferjevo milost. To naj dokažejo naslednji statistični podatki, ki so mi na razpolago.

Že v mirnih časih, ko je domača produkcija stala na višku, se je le malo avstrijskih kronovin moglo preskrbovati iz svojega; še manj jih je bilo, ki bi bile mogle kaj živeža izvažati. Sedaj v vojski pa so v tem oziru vse dežele pasivne in navezane na dovoz od zunaj. Naloga prehranjevalnega urada je bila, da ugotovi količino zalag, ki jih je pridelala vsaka dežela. Uvoz od drugih naj pa potem enakomerno razdeli na vse dežele. Na ta način bi sicer nikjer ne živeli v izobilju, a povsod bi bilo preskrbljeno za najnujnejše potrebe. In vsak, ki bi stradal, bi vedel, da se nikomur ne godi boljše. Prehranjevalni urad pa je delal po svoje.

Veliko se piše o bedi na Dunaju. Pripisujemo jo pomanjkljivi kontroli in pa silno slabi aprovizacijski organizaciji. Dunajčanom bi ne bilo treba stradati. Njihova potreba — na podlagi naredbe — je znašala od 15. 8. 1917 do 31. 12. 1917 6400 vagonov. Dobil pa je Dunaj v tem času celih 7500 vagonov, tedaj 117%, ali

17% več ko mu je šlo. Nižja Avstrija (brez Dunaja) je imela pravico do 3900 vagonov, dobila pa je 4000 (102%). Vsa dežela skupaj z Dunajem je namesto 10.300 vagonov dobila kar 11.500 vagonov ali 11% nad mero. Še huje je, če pogledamo, koliko je ta dežela (z Dunajem vred) dobila od 15. 11. do 31. 12. 1917. Namesto 3320 vagonov, ki so ji šli, je dobila 4070 vagonov, tedaj celih 22% več kot bi smela. Vojno žitni zavod sam je v času od 15. 8. 1917 do 20. 1. 1918 razdelil Nižji Avstriji 5100 vagonov, namesto 2130, ki bi bili ti deželi šli, če bi bila razdelitev enakomerna.

Poglejmo Gornjo Avstrijo! Tu je razmerje še bolj kričeče! 1500 vagonov bi imela dobiti ta dežela, a dobila je od 15. 8. do 31. 12. 1917 celih 200 vagonov, tedaj celih 33% preveč!

Salcburška je namesto 500 vagonov dobila 620, tedaj 24% nad mero.

Pri teh številkah pa moramo vpoštovati tole: Vse dežele skupno (izvzeta je tu Bukovina, za katero nimamo podatkov) so rabile od 15. 8. 1917 do 31. 12. 1917 51.250 vagonov pokritja. Dobile pa so ga v resnici le 48.190 vagonov, tedaj le 94%. Nadnormalno razmerje gorej označenih dežel pri razdelitvi hrane je tedaj še gorostasnejše! Šlo je vse to na račun drugih dežel. Čisto pravilno kvoto je dobila Predarlška, namreč 400 vagonov, toda vojno žitni zavod je od 15. 8. 1917 do 20. 1. 1918 tudi tej deželi odmeril in oddal 70 vagonov preveč. Tirolska je od vojno žitnega zavoda sicer dobila pravilno množino, je pa v času od 15. 8. do 31. 12. 1917 splošno prejela 300 vagonov premalo (83%). Gre li to na račun nemških ali laških Tirol, ne vemo. Tudi Koroška je dobila od 15. 8. 1917 do 31. 12. 1917 namesto 700 le 670 vagonov (95%). Štajerska je v cellem tem času dobila upravičeno kvoto 2500 vagonov, a od 15. 11. do 31. 12. 1917 je ta dežela prejela namesto 730 le 674 vagonov (92%), kar znači, da je v prejšnjih mesecih dobila preveč — na račun drugih potrebnih dežel. Če se spomnimo na opetovane krute revizije v slovenskem Štajerju, ne bomo dvomili, da one množine niso šle v slovenski Štajer, marveč v Gradec in na Zgornje Štajersko. Isto velja tudi za Šlezijo. Približno isto, kar smo rekli o Štajerski, velja o Češki in Moravski. Tudi tam ne dvomimo, da je večji del kvote šel na sever — k Nemcem, ki so bolj industrializirani kot Čehi.

Dalmacija, ta jugoslovanska dežela, bi bila od 15. 8. do 31. 12. 1917 morala dobiti 1760 vagonov, dobila pa jih je le 1400, tedaj le 80%. Primorska bi morala dobiti

1900, pa je v resnici prejela le 1500 vagonov (78%). Nečuvno so Primorski znižali kvoto od 15. 11. do 31. 12. 1917. V tem času bi bila ta bedna dežela morala dobiti 600 vagonov, a jih je dobila le 420 (70%). Vojno žitni zavod bi bil moral do 20. 1. 1918 prispevati 1777 vagonov, dal jih je pa le 1580. Pri tem pa nismo upoštevali, da je slavnoznana aprovizacijska komisija v Trstu, ki skrbi tudi za Istro, mislila najprvo na sebe in Tržačane, vsled česar ni čudno, da ljudstvo v Istri umira gladi. In ubogi poteptani Goriški grozi gladna smrt.

Še slabše je glede kvote na Kranjskem, samo za razdelitev bi utegnili biti tu bolje preskrbljeni. Pri tem pa seveda Höfer nima nobenih zaslug. Kranjska je od 15. 8. do 31. 12. 1917 mesto 1050 dobila le 700 vagonov (66%). Ker je v času od 15. 8. do 15. 11. morda prejela malce višjo kvoto, so ji odstrigli od 15. 11. do 31. 12. toliko, da je v tem času mesto 360 dobila le 210 vagonov (58%).

Najslabše se pač godi Galiciji. Rabila bi 8000 vagonov, dali so ji pa od 15. 8. do 31. 12. le 3700 vagonov. V tem času od 15. 11. do 31. 12. pa so se to kvoto skrčili za 2%, tako da je mesto 2600 vagonov, ki bi jih bila v teku zadnjih 6 tednov morala dobiti, dobila le 1150 vagonov (44%).

Rekapitulirajmo kratko! Vse dežele skupno (brez Bukovine) so dobile 94% pokritja. Dunaj sam pa 117%, cela Nižja Avstrija z Dunajem 111%, Gorenja Avstrija 133%, Salcburška 124%. — To vse so izrazito nemške dežele. Na drugi strani pa jugoslovanska Dalmacija dobi le 80%, jugoslovanska Primorje 78%, slovenska Kranjska 66%, slovenska Galicija celo le 46%. — Druge dežele so dobile več ali manj pravično kvoto, toda večina teh je narodno mešana. In lahko si mislimo, kako je nemški birokrat po teh deželah med narode delil kruh, če je osrednja vlada nad deželami delala tako krivično in vnebovpijočo krivico. Za Höferjem ne bomo jokali.

Te številke vplijejo glasneje kot vsak deklaracijski govor. Ne morem pa tu razpolagati s številkami iz one državne polovice in Ercegovine. Naša jugoslovanska žitnica so Hrvatska, Slavonija in Banat. Kam gre to žito? V Bosno? Tam ljudje jedo kruh iz brezovega lubja, iz vinskih tropin, iz koruznih storžev in ovsenih plev. Pa še vesel je, kdor ga dobi. Prodaja se tak kruh po 3 K 1 kg. V Dalmaciji in k nam, posebno v Istro to žito iz jugoslovanske žitnice tudi ne gre. Sicer bi ne bilo treba Dalmatincem in Istranom jesti trave

in ne bi bilo treba celim družinam na otokih umirati od lakote.

Komentarja ne pišemo. Številke naj vsakdo preiščuje, pa bo uvidel, da je deklaracija predpogoj našega življenjskega obstanka in narodnega gospodarstva. Sami si hočemo »voliti vero in postave«, in sami si bomo rezali svoj kruh!

Državni zbor.

Dunaj, 27. svečana 1917.

Vlada še vedno nima večine, zato je parlament v nevarnosti, da ga pošljejo domov. Dr. Seidler nadaljuje pogajanja s strankami. Danes je sprejel načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca, zastopnika Češkega svaza Staneka in Tusarja, načelnika Poljskega kola barona Goetza in nemška radikalna poslanca Hummerja in Teufela. Splošno pozornost vzbujajo med parlamentarnimi krogi dejstva, da je cesar sprejel danes voditelje opozicije v posebni avdijenci. Podrobnosti o poteku teh avdijenc nam niso znane in bodo najbrže ostale tajne.

Kako se bo kriza razvijala, danes še ni mogoče prorokovati. Še tekom tega tedna bo padla odločitev. S 1. marcem nastopi brezpravno stanje, vlada ima dovoljen proračun samo še do jutri. Nemški listi upajo še vedno na preobrat v poljski politiki. Toda če se izjavi celo oče poljskega konservativizma Bilinski, da je cel poljski narod z episkopatom na čelu v opoziciji, je to upanje Nemcev prazno.

Verjetno je, da bo parlament odločen in da si bo vlada pomagala s § 14. Toda še verjetneje je, da bo zmagal parlamentarizem. V parlamentarnih krogih si šepečejo o važnih dogodkih, ki nas čakajo. Avdijence pri cesarju spravljajo v zvezo z reformo ustave.

X X X

Zbornica je bila danes le slabo obiskana. Debata se je vršila o — fidejkomisih. Pozornost je za kulisami.

Najbolj zanimiva so bila izvajanja govornika Jugoslovanskega kluba poslanca Jarca. Govor objavljamo na drugem mestu.

Govorili so o fidejkomisih in o gospodarskem vprašanju dr. Ofner, dr. Roller, Paulik, Parer, Goll, Angermann in Kotlant. Zbornica sprejme poročilo justičnega odseka o prodaji fidejkomisnih posestev v drugem in tretjem branju.

Prihodnja seja jutri.

LISTEK.

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dalej.)

VI. Znorelo pohištvo.

Prigodilo se je, da sta v ranih urah binkoštnega ponedeljka Mr. Hall in Mrs. Hallova vstala, še preženi se je morala Milka vzdigniti, in sta se brez šuma podala dol v klet. Njihovi opravi tam doli so bili zasebne narave in so imeli nekaj opraviti s specifično težo njihovega piva. Komaj sta stopila v klet, se je Mrs. Hallova spomnila, da je pozabila prinesiti s seboj steklenico sarsaparile iz njihove skupne sobe. Ker je bila ona glavna strokovnjakinja in voditeljica v tej stvari, je bilo seveda primerno, da je odšel Hall ponjo.

Prišedši vrh stopnic, je začuden videl, da so bila neznane vrata na stečaj odprta. Odšel pa je v svojo sobo in našel steklenico, kakor mu je bilo naročeno.

Vračajoč se pa s steklenico, je opazil, da so bili zapahi sprednjih vrat nazaj potisnjeni, da so bila vrata samo priprta. Ob tem pogledu mu je šnila v glavo misel, da je to v zvezi z neznane sobo zgoraj in mnenjem Mr. Teddyja Henfreya. Dobro se je spominjal, da je držal svečo, ko je Mrs. Hallova te zapah zapahnila čez

noč. Obstal je in zazijal; nato pa je, še vedno držeč steklenico v roki, odšel zopet gor. Potrkal je na neznane vrata. Nobenega odgovora ni bilo. Potrkal je še enkrat; nato pa je odprl vrata na stečaj in stopil v sobo.

Tu je bilo, kakor je pričakoval. Postelja je bila prazna, enako soba. Najbolj čudovito pa je bilo, celo za njegov počasni razum, da je bila po stolu in postelji razmetana obleka, edina obleka, kolikor je bilo njemu znano. Celo njegov veliki potlačni klobuk je bil korajžno nataknen na posteljnico.

Ko je Hall stal tamkaj, je zaslišal glas svoje žene, ki je prihajal iz globine kleti z onim naglim izgovarjanjem zlogov in vprašajočim visokim glasom v končnih besedah, s katerimi imajo zapadnosuseški vaščani navado izraziti živahno nevoljo. »George! Ali imaš, kar potrebujem?»

Ob teh besedah se je obrnil in odhitel v klet.

»Ivanka,« je rekel čez ograjo kletinih stopnic, »resnica je, kar pravi Henfrey. Ni ga v njegovi sobi, ga ni. In sprednja vrata so odprta.«

Mrs. Hallova ga izprva ni razumela, kakor hitro pa ga je, je sklenila, da si sama ogleda prazno sobo. Hall je stopal naprej, še vedno držeč steklenico v roki. »Njega ni tam,« je dejal, »pač pa njegova obleka. Kaj pa potem dela brez obleke? Prečudno!«

Ko sta prišla do vrha kletnih stopnic, se je obema zdelo — tako se je dognalo pozneje — da sta slišala, kako so se

sprednja vrata odprla in zaprla; ker pa sta jih videla zaprte in nikogar tamkaj, ni tisti čas nobeden njiju rekel besedice o tem. Mrs. Hallova je prehitela moža na hodniku in hitela naprej po stopnicah navzgor. Nekdo je na stopnišču kihnil Hall, ki ji je sledil šest stopnic zadaj, je menil da je slišal njo kihniti. Ona pa je spredaj mislila, da je kihnil Hall. Odprla je vrata in pogledala v sobo. »Prečudno!« je rekla.

Slišala je nekoga tik za seboj — tako se ji je dozdevalo — ko je skozi nos potegnil, in obrnivši se, je začudena videla Halla kakih deset korakov daleč na zgornji stopnici. A v naslednjem trenutku je bil pri njej. Ona se je sklonila naprej in položila roko na posteljo in nato pod obleko.

»Vse mrzlo,« je rekla. »Najmanj eno uro je že pokonci.«

Tedaj pa se je zgodilo nekaj nad vse čudnega. Posteljina oprava se je sama po sebi nabrala skupaj, je skočila iznenada pokonci v nekakoj, nato pa je zletela naravnost čez ozgornjo posteljnico. Bilo je prav tako videti, kakor da bi jo bila neka roka zgrabila v sredi in jo vrгла stran. Takoj nato je neznane klobuk poskočil s posteljnice in zletel v krogu po zraku Mrs. Hallovi naravnost v obraz. Zatem je ravno tako hitro privršla goba z umivalnika, stol pa je vrgl neznančev plašč in hlače meni nič tebi nič raz sebe, se obrnil med suhim smejočim glasom, ki je bil čudno podoben neznančevemu, z vsemi svojimi štirimi nogami proti Mrs. Hallovi in se je premikal proti njej. Zacvi-

lila je in se obrnila, nato pa so se stolice polagoma na trdo dotaknile njenega hrbta ter potisnile njo in Halla iz sobe. Vrata so se močno zaloputnila in zaklenila. Za trenutek je bilo, kakor da bi stol in postelja od veselja zaplesala nato pa je bilo naenkrat vse tiho in mirno.

Mrs. Hallova je obvisela malone v nezavesti v Hallovem naročju vrh stopnic. Le z največjo težavo se je Mrs. Hallu in Milki, ki jo je bil prikladal njen prestrašeni krik, posrečilo, da sta jo spravila po stopnicah navzdol in ji pomagala s sredstvi, ki so običajna v takih slučajih.

»To so bili duhovi,« je rekla Mrs. Hallova. »Vem, da so bili duhovi. Brala sem v novinah o njih. Mize in stoli, ki skačejo in plešejo...«

»Še eno kapljico ga vzemi, Ivanka,« je rekel Hall. »Ti da moč.«

»Ven ga zapri,« je dejala Mrs. Hallova. »Ne pusti ga več noter. Napol sem uganila... Lahko bi bila vedela. S tistimi bulečimi očmi in ovito glavo — in nikdar ne gre v cerkev ob nedeljah. Pa vse tiste steklenice — več nego jih je prav imeti. Duhove je spustil v pohištvo... Moje dobro, staro pohištvo! Ravno na tistem stolu je moja dobra mati posedala, ko sem bila majhno dekletce. In če pomislim, da se je vzdignil zdaj zoper mene...«

»Še eno kapljico ga daj, Ivanka,« je rekel Hall. »Tvoji živci so vsi pretreseni.«

(Dalej.)

Poležaj naših vojnih ujetnikov na Ruskem.

Štirinajstrednjo izhajajoča poročila proizvedovalnice za vojne ujetnike prinašajo v zadnji številki z dne 20. febr. več poročil iz Rusije, ki so jih dali na razpolago deloma vrnivši se invalidi, deloma zaupniki, ki so obiskali taborišča. Iz teh poročil razvidimo marsikaj, kar ni le zanimivo za svoje ujetnikov, ampak tudi za spoznanje sedanjega položaja Rusije. Splošno dobimo iz poročila vtis, da se ujetnikom ne godi slabo. Kruha je skoro povsod dosti. Med vlado boljševikov se položaj ujetnikov ni poslabšal. Oblike manjka do malega povsod. Poročila iz Moškane v guberniji Pensa iz decembra 1917 in iz taborišča Dauria naglašata izrecno, da gredo oblastva ujetnikom zelo na roko. Pošta dohaja deloma zelo redno, deloma tudi neredno. Enako je tudi z izplačevanjem gaže. Zdravstveno stanje je po vseh taboriščih ugodno. Obširno je popisano življenje v taboriščih Krasnojarsk in Tockoje. Iz Krasnojarska se je vrnil pred kratkim neki zdravnik in poročal natančno o razmerah v taborišču, ki šteje 3000 ujetih častnikov. Umrljivost znaša 0,4% na leto. O izmenjavi ujetnikov zaenkrat ne more biti niti govora vsled prevoznih težkoč. Pri sedanjih prometnih razmerah je Rusom nemogoče, prevzeti odgovornost za kak transport. Ujeti častniki se bavijo deloma z študiranjem, deloma z umetnostjo. Cela vrsta tehničnih in trgovskih kurzov obstoja, med njimi popolen kurz za abituriente. Poučujejo se do malega vsi evropski jeziki. Častniki imajo približno pol leta svoje gledališče, v katerem igrajo nemške, ogrske in turške igre. Pri tem igrajo tudi ženske vloge častniki, kot pri starih Grkih, ki tudi niso poznali igralk. Med drugim so vprizorili »Lumpacija vagabunda« in »Vzgojitelja Lanovca«. Imajo tudi svoj orkester; godala so si izdelali večinoma sami.

Poročila iz taborišča Tockoje (v stepi vzhodno od Samare) so deloma podobna prejšnjemu poročilu. V tem taborišču je 5000 vojakov in 600 častnikov. Temperatura menjava od 50 stopinj vročine do 25 stopinj mraza. Moke imajo dovolj, mesa je manjkalo. Oblike ni dobili za noben denar. Ujetniki se gibljejo svobodno v obližju 11 km od taborišča. Častniki občujejo med seboj svobodno, z vojaštvom pa le izjemoma; oddaljšti se smejo iz taborišča, če se zavežejo s svojim podpisom s častno besedo, da ne bodo skušali ubežati.

(Po »Mitteilungen der Auskunftstelle für Kriegsgefangene«. List se naroča na Dunaju I., Brandstätte 9 in stane četrtletno 90 vinarjev.)

Govor poslanca Jarca.

Visoka zbornica! Dočim je bilo agrarno vprašanje na Ruskem ena izmed gonilnih sil pri veliki revoluciji, je značilno za pasivnost pri nas napram takim vprašanjem, da se je iz celega kompleksa zgrabil samo posamezen slučaj, ki naj se reši zakonitim putem. Ali ni ne samo anahronizem, ampak tudi naravnost nesmisel, da obstoja še dandanes takozvana deželna deska in da uživajo notri zapisane parcele in posestva predprave in da igrajo njih posestniki v družbi odličnejšo vlogo?

Gospoda! Vprašanje prehrane ki je dandanes najbolj aktualno vprašanje, se ne more rešiti drugače, kot če začnemo pri korenini. Da je treba produkcijo dvigniti, slišimo od-desne in leve; tega pa ne bomo dosegli brez notranje kolonizacije, ki naj se vrši v prvi vrsti v zvezi z vojaškimi domovi za invalide. Notranje kolonizacije pa ne bomo izpeljali — ne prikričajmo si tega! — brez operacije na današnjih posestnih razmerah. Poleg te operacije je pa potrebna še izprememba zemljiškega davka. Gozdovi, ki reprezentirajo dandanes ogromno vrednost, plačujejo 2 vinarja davka od hektara, dočim plačata kmet in delavec od vrta, ki ga obdelujeta s trdom, do 150 K od hektara. Te razmere, gospodje, se ne dajo vzdržati trajno.

Rekel sem, da bo treba operacije z ozirom na razdelitev veleposestva. Ne vem, če vam je znano, gospodje, da se nahaja dobrih 30 odstotkov, to je tretjina vsega polja pri nas v rokah veleposestva (to je posestnikov, ki imajo nad 200 ha zemlje) in da je združenih v rokah veleposestnikov nad polovico vseh gozdov? Fidejkomisi obsegajo 1.200.000 ha rodovitne zemlje, med tem 790.000 ha gozda. Po zadnjem štetju obratov imamo v Avstriji skoraj 3.000.000 malih obratov in le 18 tisoč 437 velikih obratov, torej nekaj več kot pol odstotka. In ta polovica procenta ima v svojih rokah tretjino vse rodovitne zemlje, nad polovico gozdov, šestino njiv, osmino travnikov, enajstino vrtov in trinajstino vinogradov. A to še ni vse; poleg tega je namreč večje število veleposestev last malega števila posestnikov; 5000 obratov je združenih v rokah 1168 posestnikov; teh 5000 obratov obsega skupno 5.000.000 ha, to je petino vse ro-

dovitne zemlje v Avstriji in nad polovico vseh gozdov, ki jih imamo. Če se ozremo na latifundije — to so obrati nad 1000 ha — vidimo, da obsegajo ti skoro 20 odstotkov vse rodovitne zemlje in zavzemajo skoraj 400.000 ha ozemlja, ki bi bilo sposobno za intenzivno poljedelsko obdelovanje. K temu moramo prišteti še ogromne gozdove.

Če se razkosajo te latifundije, bi zamoglo živeti na pol milijona ha 50.000 samostojnih kmetov.

Ta nezdravi razvoj se je pričel že pred vojno, a se je med vojno razpasel še prav posebno. Samostojni kmet izginja in rodovitna zemlja se izpreminja v lovišče. V teku zadnjih 10 let je izginil kmetijski posestnik na Zgornjem Štajerskem s 24.000 ha, na Srednjem s 20.000 ha in na Spodnjem s 10.000 ha. 54.000 ha rodovitne zemlje se je prepuščilo jelenom in srnam. Posledice se čutijo na Štajerskem med sedanjo vojsko prav očitno: kraji, ki so se preživljali sami, so postali navezani na uvoz.

Jaz nisem nikak načelen nasprotnik velikih obratov, nikak absoluten boljševik, a samo pod enim pogojem: da namreč veliki obrat vrši svojo dolžnost napram prehrani ljudstva. Veliki obrat lažje izrablja poljedelske stroje, lažje odgovarja potrebam trgovine s kmetijskimi pridelki. Ni pa pravilno, če so razni ogrski magnati stali med sedanjo vojsko izključno na stališču rentabilnosti posestva. Da so se izognili rekvizicijam, niso hoteli pridelovati živil, ki so pod zaporo, ampak so gojili krmno za prešiče.

Ogromna zemljišča, kjer je rasel poprej krompir, so se zasedla s topinamburo (svinjsko krmno, znano pri nas pod imenom »papeška repa«).

Veleposestvu ne moremo odreči pomena za pridelovanje žita. A glede živinoreje je statistično dokazano, da odpade 80% živine na male posestnike, pri prešičih pa še več. Po vojni bo mesa silno manjkalo. Pomagali si bomo lahko samo s povzdigo svinjereje.

Pa najsi tudi priznavamo gotove prednosti veleposestva, ne smemo pozabiti, da bi potom združništva mali kmetje lahko prav tako kot veleposestniki izrabili stroje, producirali razmeroma iste množine žita kot veleposestniki in odgovarjali potrebam trga. A država je doslej kmetijske zadruge podpirala veliko premalo. V tem oziru mora postati drugače.

Navedena dejstva so pokazala, da so sedanje razmere nezdrave, da pomeni izginjanje malih posestev v veleposestvu veliko nevarnost. Kaj je ukrenila država proti temu? Šele med vojno je izšla cesarska odredba, ki omejuje kupčevanje z zemljišči, a le za dobo vojne. Mi zahtevamo, da ostane ta odredba v veljavi tudi po vojni in da se pazi na to, da druga inštanca ne bo izjalovila dobrih namen prve inštanca. Odredba naj velja ne samo za kmetijsko posestvo, ampak tudi za posestva, ki so vpisana v deželni deski. Prepovedati se mora enako oduševstvo z malimi posestvi kot z velikimi. Dalje zahtevamo zakonsko predlogo, da je mogoče razlastiti latifundije, ki so izgubili svoj pomen za prehrano; odkažejo naj se zopet svojem pravemu namenu.

S stališča ljudske prehrane moramo zahtevati večje spoštovanje notranje kolonizacije. Ogr nam tu dajejo dober zgled. Ogrski škofje in magnati so dali obširne poljane na razpolago za notranjo kolonizacijo. Delali so to iz nacionalnih ozirih. Obenem moramo zahtevati, da pri notranji kolonizaciji ne bodo igrala raznarodovalne tendence nikake vloge. Vojaški domovi ne smejo posestnega stanja izpreminjati v korist gotovim narodnostim.

Kot rečeno, ne smemo nikdar izpušiti iz oči možnosti, da se veleposestva razdele če ne vrše svoje dolžnosti napram ljudski prehrani ali če postanejo prevelika. Zadeli bomo sicer na hud odpor, a to nas ne plaši. Zemlja nima namena, služiti razkošju malega števila ljudi, ampak mora ljudstvu zagotoviti vir prehrane. Zbornica in vlada naj imata potrebno energijo ter napravita odločne korake v agrarnem vprašanju.

Ali zamoremo izkazati našim invalidom in iz vojne se vračajočim vojakom na lepši način svojo hvaležnost kot če jim pripomoremo, da se naselijo na rodni zemlji kot svobodni kmetje? (Živahno odobravanje. Govorniku čestitajo.)

Vae victis!

Berlin, 26. (K. u.) Državni tajnik za notranje zadeve je trdil, da so stavkali vsled mednarodnih vplivov. Zahvaljeval se je tistim organizacijam, ki so stavko najostreje obsojale in pozival na edinost. Konservativci pl. Heydebrand je rekel, da se je s stavko izdajala domovina; povzročili in vplivali so nanjo inozemski agenti; vpliv nemške socialne demokracije jo je podpiral. Ledebour je zaklical govorniku: Popolna zmedenost! Socialni demokrati kličejo; predsednik je Ledebour ukoril. Heydebrand se je nato zahvaljeval vladi, ker je proti stavki krepko nastopala. Povedal je, da konservativci odobravajo po-

goje, ki so se stavili Rusiji. Nemčija mora obdržati v Belgiji, vojaško, politično in gospodarsko nadvlado. Rumunija mora plačati primerno vojno odškodnino. Povedal je, da z izvajanjem kanclejev namestnika konservativci niso zadovoljni.

Kancle Hertling je izvajal: Predgovornik je pripoznal, da se program kanclejev namestnika ne razločuje od njegov izvajani dne 29. novembra l. l., toda kljub temu je očital, da je bil govor strankarsko politično pobarvan. Sodim, da ni utemeljeno, kar je očital. Kratko odgovorjam na tiste tri točke, katere je Heydebrand posebno naglašal. Po njegovi sodbi bi bil moral kanclejev namestnik zaščititi, da ne bi bila najskrajnejša desnica svoje vojne smotre najodločnejše javno zastopala. Po moji sodbi ta očitke ni upravičen. Kanclejev namestnik je izrecno rekel, da sta smeli obe stranki svobodno o vojnih smotrih razpravljati; grajal je le gotove pripetljaje, češ da se misli, kakor da bi eni ali drugi stranki bila vlada bolj naklonjena. Kanclejev namestnik je govoril tudi o volilni preosnovi Prusije; reči moram, da bi bil na tem polju državni zbor kompetenten. Prisrčno vas prosim: pokopljite že vojno sekuro in sodelujte složno in miroljubno. Zasledujmo politiko, ki vzdržuje v slogi naše ljudstvo kakor tam zunaj na bojni črti, tudi v notranjosti ustvarimo enotno fronto. Vse prosim, sodelujte! Gospodje, pokopljite že vojno sekuro, pomagajte nam, da stojimo složno skupaj. (Živahno odobravanje.)

Berlin, 27. (Kor. ur.) Državni zbor je nadaljeval prvo branje o proračunu. Poslanec dr. Wimmer je rekel, da pritruje kanclejevemu izvajanju tudi napredna ljudska stranka. Odobravam, kar je rekel o Belgiji in sodim, da se temeljem štirih Wilsonovih točk lahko pogajajo o svetovnem miru. Narodni liberalci Stresemann je želel vse dobro Estoniji in Livoniji, o katerih upa, da se naslonita na Nemčijo. Ne strinja se, da bi izločili belgijsko vprašanje iz skupnih mirovnih vprašanj. Če bi Belgijo izločili, bi pogajanja s precej brezplivno vlado v La Havre ne zabrañala, da bi Anglija prekoslej ne vrnila kolonij in da bi nas gospodarsko še vnaprej poizkušala zapirati svetu. Rumunija ne zasluži, da bi se nanjo ozirali in zahteva, naj plača vojno odškodnino: ni potrebno v denarju, marveč v obliki gospodarskih pogodb. Obširno se je bavil z vprašanjem kolonij.

Državni tajnik državnega kolonialnega urada dr. Solf je v svojem govoru naglašal, da mora imeti Nemčija kolonije, ki so zanjo življenjske važnosti.

Razprava v nemškem državnem zboru je jasno pokazala, da so se vse stranke udale nemškemu imperializmu; avstrijsko socialno demokratično časopisje dvomi, da bi bila nemška socialna demokracija vse storila v dosegu svojih smotrov, kakor je rekel Scheidemann: Nemška socialna demokracija ni nameravala tega, kar se je zdaj z Rusijo zgodilo. Dejstvo, s katerim se mora računati, je, da so Velenemci v Nemčiji na celi črti zmagali. Nemčija postopa zdaj z Rusijo po načelu: »Vae victis!«: gorje mu, ki je premagal! Nemški ultimati Rusiji bo učinkoval na zahod liki bomba in bo razpalil sovražnost do skrajnosti. Morija in klanje bosta na zahodu še huje divjali kakor dozaj, ker bodo narodom kazali usodo Rusije in rekli, da se je beseda o sporazumnem miru izpremenila v publico. Mir, ki so ga vsilili Velenemci Rusiji, bo vzplamtel sovraštvo celega sveta proti Nemčiji.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 27. febr. Uradno:

Med Adižo in Brento so od časa do časa močnejše s topovi streljali. Italijanski letalci so metali bombe na Cles Mezolombardo in Bolcan, ki leže daleč za našo bojno črto.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 27. febr. Veliki glavni stan:

Zahodno bojišče: Ob Yseru smo ujeli nekaj Belgijcev. Na flandrski obali, na obeh straneh Scarpe, v Champagni in na vzhodnem bregu Moze so proti večeru zopet streljali s topovi. Na več točkah so se razvili živahni boji v zraku. Izjalovil se je enotni napad angleških letalcev na naše zrakoplove med Oise in Aisne. Sestrelili smo večeraj 16 sovražnih letal in 3 pritrdje zrakoplove. Stotnik vitez pl. Tutschek je zmagal večeraj 24 krat v zraku; podsetnik Kalfner je uničil dva pritrdna zrakoplova.

Vzhodno bojišče: Eichhornova vojna skupina: Severno od Dorpala smo ujeli 2 ruska polka, ki sta se umikala.

Linsingenova vojna skupina: V Ukrajini smo razkropili sovražni bataljon, ki se je pri Korostyszewu (30 km vzhodno od Žitomira) ustavil našemu prodiranju. Južno od Žitomira so vdrla naše čete do Berdy-czewa.

V Krzemieniecu (južno Dubna) smo ujeli štab nekega ruskega generalnega poveljstva, en divizijski štab in 200 mož.

Macedonsko bojišče: Angleške oddelke, ki so prodirali čez reko Butkova proti bolgarskim postojankam, smo s protisunkom vrgli.

Italijansko bojišče: Nič novega.

Ludendorff.

Pred mirovnim sklepom v Rusiji.

Dunaj, 27. febr. Korespondenčni urad poroča iz Bresta Litovskega dne 26. t. m.: Turška delegacija je pod vodstvom turškega poslanika v Berlinu Hakki paše danes jutraj došla sem. Bolgarska delegacija bo najbrž prišla jutri. Ruska delegacija bo vsled neprestanih prometnih ruskih ovir na ruskih tleh prišla šele jutri zvečer. Danes dopoldne in popoldne so se vršile večurne seje delegacij Avstrije, Nemčije in Turčije, v katerih so se posvetovali o predlogih, ki jih bodo stavili ruski delegaciji.

Petrograd, 25. febr. (K. u.) Sovjet ruskih pooblaščenec je poslal v Brest Litovsk delegacijo, da bo podpirala od nemške vlade predlagani in v seji dne 24. februarja ob 4. uri jutraj od izvršilnega glavnega odseka v Petrogradu sprejeti mir. Člani mirovne delegacije so: Trockij, Čičerin, Skolikov, Petrovsk in Aleksejev, dalje delegacijski tajnik Karahan, Joffe in vojaški izvedenci.

Mir z Rusijo se bo v Bukareštu podpisal.

Berlin, 27. febr. V tukajšnjih poslaniških krogih se govori, da se bo mir z Rusijo najbrže v Bukareštu podpisal. Pogajanja z Rumunijo, ki so se pričela pred tremi dnevi, še niso nič kaj posebno napredovala. Berlinski listi poročajo, da bo precej, ko se podpiše z Rumunijo mir, zboroval rumunski parlament v Bukareštu.

Maksimalisti priznavajo mir z Ukrajino.

Listi poročajo iz Petrograda: Ljudski komisar Stalin je brzojavil iz Kijeva, da bo maksimalistična rada priznala mir, ki ga je sklenila meščanska osrednja rada z osrednjima državama.

Podolija prosi Avstrijo pomoči.

Dunaj, 27. febr. V tukajšnjih poučenih krogih se čuje, da je guverner Podolije za zahodne dele Ukrajine, ki mejijo neposredno na Avstrijo, prosil Avstrijo pomoči za ureditev notranjih zmed.

Krilenko o prodiranju Nemcev.

Lugano, 27. februarja. (Kor. ur.) »Corriere della sera« poroča iz Petrograda: Krilenko je poročal sovjetu, da se ruski vojaški oddelki niso nikjer ustavljali, ko so Nemci prodirali; niti dragocenega blaga železnice niso rešili. Zdi se, da so težki topovi izgubljeni. Mornarji zapuščajo vojne ladje. Zaloge v Pskovu so bile napolnjene z velikanskimi množinami vojnega blaga, živil, orodja; na stotine baterij se je nahajalo tam: zaloge streliva so bile velikanske. Nemci so vse to nepoškodovano dobili. Ruska posadka je nekolikokrat ustrelila, nato se je umaknila; niti tračnice na kolodvoru ni poškodovala.

Politične novice.

+ Ljubljanska cenzura. Včeraj nam je bila zaplenjena interpelacija Jugoslovanskega kluba o pregajanju župnika in pisatelja Meška z utemeljevanjem, da ta članek ogroža javni red. Interpelacija je sestavljena skozi in skozi stvarno, bi ne mogla ogroziti javnega reda v nobenem oziru in je zgolj edino možna pritožba proti nezakonitemu ravnanju državne oblasti z državljani. Značilno za pravno naziranje naše birokracije je dejstvo, da so se dogodili tako številni slučaji samovoljnega preganjanja, ki so v posmeh vsaki justici, in da se potem celo državnozbornske interpelacije o teh protipostavnostih zopet samovoljno odtegujejo javnosti. Avstrijska birokracija umetno goji nezadovoljnost med državljani, popravlja staro nasilje z novim in skrbni, kolikor more, da se pravni čut prebivalstva stalno vzne-mirja. Senco svobode, ki so nam jo priborili vojaški s svojo krvjo in zvestobo cesarju, nam jemlje rdeči svinčnik ljubljanske cenzorje. Da je tako ravnanje dr. Skubla znak zvestobe ljubljanski kazinot-ski družbi, je jasno, a da je to delo v smislu avstrijske državne misli, je težje razumljivo. Proti konfiskaciji smo se pritožili. O razmerah na ljubljanski policijski cenzuri pa o priliki več.

+ Parlamentarni voditelji pri cesarju. Dunaj, 27. svečana. Cesar je sprejel danes v avdienci načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca, dalje v imenu Českega svaza poslanca Staneka in Tusarja. Jutri bodo sprejeti v avdienci pri cesarju zbornični predsednik dr. Gross, načelnik nemške krščanske socialne zveze prelat Hauser ter načelnik zveze nemško-nacionalnih strank posl. dr. Waldner.

+ Nenavaden dogodek v poslanski zbornici. Z Dunaja poročajo 27. februarja: Ko se je seja v poslanski zbornici zaključila, je vstal na levi strani galerije neki nadporočnik, stopil do doprsnega zidu in začel govoriti tako-le: »Ali ne bi

bilo mogoče, da bi prišel enkrat v ljudski zbornici do besede vojak? Nočem govoriti o tem, o čemer se je tu obravnavalo. Govoriti hočem o splošnem položaju. Prihajam s fronte ob Piavi, ali smem govoriti? V dvorani navzoči slovenski poslanci mu kličejo: »Da, da!« — »Bojujem se že četrto leto v nekem srbsko-hrvatskem polku. Nemec sem in ponosen na svojo narodnost in vendar sem poln skrbi za njeno bodočnost. Srce me sili izjaviti, da sem našel v Srbo-Hrvatih narod, ki je poln najsijajnejših lastnosti v pravem pomenu besede. Leto in dan me muči, da stališče mojega naroda nasproti temu plemenu ni pravo. Že dolgo sem čakal trenutka, da bi Nemcem povedal, da zasluži srbsko-hrvatski narod prav posebno naklonjenost. Srbo-Hrvatom se pač med vsemi avstrijskimi narodi najslabše godi. Nemci jih morajo podpirati.« (Klici v dvorani: bravo!) »Gospoda moj! Vi se norčujete iz mene in to sem pričakoval.« (Klici izmed poslancev: Nel) »Ne govorim iz objestnosti in če smem na koga upati, pričakujem od mojega naroda, da bo nasproti Srbo-Hrvatom izvajal pravičnost. Če smem kje govoriti, je to pač tukaj, kjer me morate slišati. Uniforma me zapira pred javnim delovanjem. Zabranjeno mi je, delati politiko. Nehajmo se pa že enkrat bojevati. Zahtevam predvsem od mojega naroda, da hodi tu na čelu. Če ima vodstvo v zbornici, mora tudi tu iti na čelu.« Prihiti se zbornični slugi in odvedli govornika v zbornično pisarno. Tu so ugotovili nadporočnikovo ime in ga nato odpustili. Govornik je nadporočnik v rezervi Edvard Wenzel, 22. polpoka. Dogodek je vzbudil med poslanci veliko pozornost.

+ **Gospodsk zbornica.** Dunaj, 27. sv. čana. (Kor. u.) V današnji seji gospodske zbornice je stavil dr. Weiskirchner sledečo interpelacijo: Dunaj nima kruha ne moke. Prebivalstvo je zelo vznemirjeno, da korakajo čete zvezne nemške države na Ukrajino in se tako preskrbujejo z žitom, medtem ko ni monarhija menda napravila nobenih korakov, da zagotovi tudi sebi dovolj množine moke. Ker je ministrski predsednik izjavil v zbornici, da ne bodo vkrakale avstro-ogrske čete na Ukrajino, nastane vprašanje, na kak način misli država preskrbeti pomanjkanje trpečemu prebivalstvu žita iz Ukrajine in v kakšnem času smemo pričakovati uvoza.

Baron Czedik, Plener in tovariši stavijo nujen predlog, naj se izreče grofu Czerninu zaupnica za njegovo uspešno delovanje in naj se izjavi gospodska zbornica za ohranitev zveze z Nemčijo. Predlogu se prizna nujnost.

Baron Czedik utemeljuje svoj predlog. Povdarja, da ima formula mir brez aneksij še danes veljavo, toda to ne izključuje poprave mej. Noben Avstrijec ne more dovoliti, da bi spadal Lovčen zopet Črnigori. Istotako si bomo morali nasproti Italiji zavarovati meje. Tudi si ne more nobeden predstavljati sklepa miru brez zagotovitve zveze z Bolgarijo, brez posesti Belgrada.

Nato govori vitez Bilinski o miru z Ukrajino. Na vprašanje, zakaj so prešli Poljaki v opozicijo, odgovarja govornik, da je cel narod v opoziciji, najresnejše osebe, celo vsi poljski škofje. Kaj se bo zgodilo, ne vemo.

Razprava se prekine. Jutri se seja nadaljuje.

+ **Brambni odsek.** Dunaj, 27. febr. (K. u.) Brambni odsek je razpravljal danes o predlogu poslanca Guggenberga glede izboljšanja plač vojnim invalidom ter sirotam in vdovam padlih vojakov. Istotako glede izboljšanja pokojnine častnikom in vojaškim uradnikom, ki so bili vpokojeni pred letom 1900. Minister za deželno brambo je napovedal tozadevno zakonsko predlogo, ki bo te dni predložena zbornici. Vlada bo vse potrebno ukrenila.

+ **Poljsko kolo.** Dunaj, 27. febr. Za podpredsednika kola je izvoljen voditelj opozicije Vespeljak dr. Glombinski. Baron Goetz je hotel odložiti predsedstvo, ker se pogajajo člani kola za njegovim hrbotom z drugimi parlamentarnimi strankami. Poljsko kolo mu je izreklo zaupnico.

+ **Alpski Nemci.** Alpski nemškonaacionalni poslanci so v svoji seji odobrili vstop poslancev Krafta, Pantza in Doberniga v upravni svet južne železnice.

+ **Koncentracija hrvatskih strank.** »Jugu« poročajo iz Zagreba: Starčevićeva stranka prava kot najmočnejša hrvatska stranka je pričela z inicijativo, da pride čimprej do koncentracije narodnih vrst; to se ji je doslej tudi posrečilo. Vodstvo te koncentracije prepuste Jugoslovanskemu klubu na Dunaju, ki je v vsakem oziru na to določa politično smer in taktiko. Kot prvi rezultat te koncentracije bi bil narodni svet, ki bi sestojal iz 24 članov najuglednejših javnosti, med katerimi bi bili tudi po iz raznih hrvatskih ozemelj. Narodni svet bo imel nalogo določati taktiko splošne jugoslovanske politike in informirati domače in tuje časopise o jugoslovanski narodnih zahtevah in razmerah. — Nadalje poročajo hrvatski

listi: V nedeljo prideta v Zagreb poslanca dr. Korošec in Spinčić. Njun prihod je v zvezi z ustanovitvijo narodnega sveta in se bosta glede tega posvetovala s Starčevićevo stranko prava.

+ **Srbsko skupščino** so otvorili 26. t. m. na Krfu. Ker sta odstopila predsednik Nikolić in prvi podpredsednik Lazarević, jo je otvoril drugi podpredsednik Bracinać z nagovorom, s katerim je pozdravljal srbsko armado in zaveznike. Skupščina se je nato pečala z zakonskim načrtom, ki se peča z razveljavljanjem razlastitev in prodaje kakor tudi prepisov hipotek, ki jih je izvedel sovržnik. Razpravljali so tudi o zakonskem načrtu glede na podporo prebivalstva v zasedenih deželah.

+ **Ogrski pogoji za mir z Rumunijo.** Iz Budimpešte poročajo: Tukajšnji politični krogi zastopajo mnenje, da mora Ogrska ob sklepu miru z Rumunijo brezpogojno dobiti strategična in gospodarska zavarovanja na teje podlagi: Svobodna Donava do Črnega morja in poprava meje na sedmograško-rumunski meji v svrhu izboljšanja strateškega položaja. Posebna važnost gre osvoboditvi donavske poti do Črnega morja. V sedanji vojni je Rumunija še začasno svoje nevtralnosti dovoljevala, da je Srbija z minami zapirala Donavo. S tem so se kršile donavske določbe, ki vsem obrežnim državam zagotavljajo svobodno plovo. Osrednjim vesilcem je bila zaprta pot do zavezniške Turčije. Tudi danes ovira Rumunija prevoz ukrajinskega žita iz Črnega morja po Donavi. Osvoboditev Donave je neobhoden pogoj za mir z Rumunijo.

+ **Ginljiv prizor v italijanski zbornici.** »Popolo d'Italia« poroča: Pred glasovanjem v seji italijanske zbornice dne 25. t. m. je končno govoril še ministrski predsednik Orlando. Opisoval je trpljenje in nade prebivalstva od sovražnika zasedenih ozemelj, bral ta del svojih izvajanj z jokajočim glasom, dokler ni, prevzet genotja, spustil list na tla in zaklical: Viva l'Italia! (Živela Italija!) Mnogo poslancev je pričelo jokati, med tem ko so ministri, vsi ginjeni, objemali ministrskega predsednika. Bistolatti je zaklical: Živela fronta! S častniške tribune so se začuli klici: Živela Italija! Mi hočemo zmagati.

+ **Preosnova v vodstvu urada za prehrano.** Cesar je z lastnoročnim pismom dovolil ministru za prehrano, generalnemu majorju Höferju, da odstopi. Höferju se je cesar zahvalil in mu izrazil popolno priznanje, ker je v najtežavnejših razmerah izvrstno služboval, in mu naznanil, da si pridrži ga zopet uporabiti v vojaški službi. Höferja je cesar odlikoval z redom železne krone I. vrste. Cesar je imenoval dalje z lastnoročnim pismom za predsednika urada ljudske prehrane dosedanega ravnateljskega namestnika pri ravnateljstvu prog družbe državnih železnic, dvornega svetovalca Ljudevita Paula. — Ministrstva prehrane torej ni več. Urad za ljudsko prehrano se je pridellil ministrskemu predsedstvu, kar je že nameraval svoj čas Koerber. Seidler, ki je svoj čas služboval v poljedelskem ministrtvu kot sekični načelnik, hoče sam v važnih vprašanjih prehrane odločevati. Generalni major Höfer je postal minister prehrane meseca januarja 1917.

+ **Politiki v hrvatskem Primorju.** Ogrski pravosodni minister dr. Vaszony je prišel na oddih na Sužak pri Reki, kjer je že par dni hrvatski pravaš poslanec Stjepan Zagorac, pristaša frankove stranke.

+ **Volilna preosnova na Ogrskem.** Odsek za volilno preosnovo ogrske poslaniške zbornice je nadaljeval danes dopolne glavno razpravo o volilni preosnovi.

+ **Poljski general Mušnicki in Nemci.** Nemški listi so objavili vest, da se je zvezal poljski general Mušnicki z Nemci in da koraka proti boljševikom. Poljski listi dementirajo to vest in pravijo, da se je Mušnicki umaknil s svojo armado za Dnjeprom ter razstrelil vse mostove nad Berzino in Dnjeprom.

+ **Vojska se ne bo tako kmalu končala?** Zakladnik Bonar Law je govoril v Londonu o vojnih posojilih. Rekel je: Jasno je, da se vojska ne bo še kmalu končala; na skorajšnji njen konec naj se nihče ne sklicuje. Zločinsko bi vsaka vlada postopala, ki bi se le eno uro dalje vojskovala, kolikor je potrebno, da se naši smotri dosežejo; a še bolj zločinsko bi bilo, če bi postali hladni in slabotni.

+ **Volitve na španskem prinesle poraz pristašev vojske.** Pri volitvah na španskem so zmagali odločilno pristaši monarhije in tisti, ki zahtevajo, da ostani španija nevtralna.

Koroške novice.

k Nemštvo koroških mest. Kakšno je nemštvo koroških mest v slovenskem ozemlju, mest, ki se redijo s slovensko krvjo, dobro kaže slučaj Pliberk. To je malo nemškutarsko gnezdo, okroglinokrog obdano od slovenske, zavedno slovenske okolice. To mestece je zadnji čas po milosti nemških Volksratov dobilo novega nemškega notarja. In kako je z nemštvom v tem mestu? Nekoč se je v mešani sloven-

sko-nemški družbi dogladno, da je v slavnem nemškem mestu Pliberk samo osem pristno nemških pliberških družin. In če bi se tem osmim korenito preiskale narodne obisti, bi še ta osmerka komaj obstala pred pravično sodbo. Torej je bilo res nujno potrebno, da se je šibko pliberško nemštvo podprlo z novim nemškim notarjem, in da se je pliberški občinski svet izjavil proti deklaraciji. Kajti nekaj groznega bi bilo, če bi ta silni nemški otok kdaj obljave vode bodoče jugoslovanske države! Razume se seveda, da ima to mesto popolnoma nemško štirirazrednico, četudi hodi vanjo polovico otrok iz okolice. V šoli je nastanjena Südmarkina javna ljudska knjižnica. Pri zidavi šole je pomagal Schulverein. Take šole so na Koroškem prave nemške trdnjave.

k Na pošti v Beljaku. Pridem v Beljak na pošto z nakaznico, glasečo se na Celovec. Uradnica pogleda nakaznico, pogleda mene in vpraša: Celovec, was ist das? Ist das Laibach? — Ali naj se človek čudi ali smeji, ali pa — če bi se izplačalo — jezi? Ali uradnica na pošti v Beljaku ne ve, kje in kaj je Celovec! O, pač vé, pa noče vedeti!

k Peljem se v »Villach«. Kranjski kmetski fant se je peljal v Celovec. Pripovedoval je, da se je že peljal v »Villach«, da pa mešani vlak ne stoji na vseh postajah. Ustavi se v »Faak« (gotovo je pozabil na postaji prebrati tudi slovenski napis »Blače«, kar je sicer napačno, ker ljudstvo pravi »Bače«; Blače so v Žiljski dolini), v »St. Stefan« se ne ustavi (koroško ljudstvo pravi Šteben ali Štaben), pač pa menda v »Finkenstein« (slov. Bekštani). Fant je vse postaje imenoval z nemškimi imeni, kakor da bi vsi ti kraji ležali kje na nemškem Koroškem. Ta Janez — tako so ga klicali njegovi znanci — ni izjema, ampak je skoro tipičen slučaj preprostega kranjskega ljudstva, ki se vozi po Koroškem. Za koroške Slovence je to vsekakor zelo spodbudno! Pa naj še kdo reče, da nismo zavedni!

k Nemški logika. 19. februarja je dejal dr. Seidler: »Sledeč nemškim klicem na pomoč iz Estonije in Livonije, se je odčila Nemčija, da maršira dalje v notranjost, da varuje pred gotovim poginom tiste nesrečne sorojake, ki živijo v teh provincah.« Nemško plemstvo, nemški baroni iz baltičkih provinc so poklicali nemško vojsko na pomoč, in Nemčija se je prošnji odzvala. — Tudi naši nemški listi zdaj pišejo o nemškem osvobodilnem pohodu na Rusko. Isti listi, ki ne trpijo, da bi se kranjski Slovenci brigali za koroške Slovence, zdaj odobravajo, da ena država hiti na pomoč z vojsko pešiči svojih sorojakov v drugi državi. Pri tem je pomenljivo, da ti »sorojaki« ne tvorijo niti večine, ampak samo zgornjo ljudsko plast v deželi. Po tej logiki ima torej tudi Lah prav, da hoče »osvoboditi« Trst, da Srb hoče zasesti Bosno in Rumun Sedmograško. Ampak značilnost nemške logike obstoji ravno v tem, da pravilo pripušča izjeme, kjerkoli in kadarkoli je to vsenemštvu v korist.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Občinski odbor v Žvabeku, kot zastopnik najsevernije točke slovenskega ozemlja, z navdušenjem pozdravlja stremeljenje sv. očet Benedikta XV. in našega presvetlega cesarja Karla I. v dosego skorajšnjega konca svetovne moritve. Pozdravlja deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 kot edino pot do trajnega miru med narodi. Pozivlja Jugoslovanski klub, naj vztraja do zmagovitega konca na začrtani poti. — Pridružuje se tej izjavi tudi podpisani krajni šolski svet, želeč naši mladini lepše in srečnejše dneve ob lastnem ognjišču. Zupan: Jurij Lutnik. Načelnik šolskega sveta: Ivan Potočnik. Starešinstvo občine Breginje, zbrano v seji dne 18. svečana t. l., se z navdušenjem pridružuje majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba ter izreka istemu popolno zaupanje, proseč ga, da zastavi vse svoje moči v dosego te opravičene naše zahteve.

Jugoslovanski železničarji (uradniki in drugi nastavljeni) v Palju so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo. (96 podpisov.) Duhovščina in učiteljstvo v Labinštini v Istri se je izjavilo za jugoslovansko deklaracijo.

Občinski odbor občine Sela pri Sisku se je izjavil za majniško deklaracijo. Slovenci in Hrvati, Slovence in Hrvatice občine Volosko-Opatija so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo. (Sledi 1320 podpisov.)

Primorske novice.

p Županstvo Vrtojba, sedaj na Verdu številka 105 pri Vrhniki, prosi domačine, naj mu ne pošiljajo ekspresnih pisem, ker mora županstvo za vsako pismo plačati 1 K 20 vin. Mnogi silijo domov; pomislilo pa naj, da v Vrtojbi ni ne bivališč, ne živeža. Domov naj se vračajo le delazmočne osebe, da bodo popravile in nanovo sezidale domove ter očistile in obdelale polje. Vendar pa naj vsakdo po možnosti prinese živila seboj, da ne bo stradal. Za vrnitev je treba dovoljenja svojega županstva in okrajnega glavarstva. Pozdrav vsem občinarjem — Ivan Koglot, župan.

p Županstvo Avče se preseli začetkom marca v Avče, zato naj se odslej naslavljajo vsa pisma na: županstvo Avče, p. Sv. Lucija. Ekspresnih pisem nikar ne pošiljajte, ker mora županstvo plačevati dostavnino. Županstvo je na merodajnem mestu zvedelo, da za sedaj vrnitev občinarjev še ni dovoljena. Kdor bi se hotel vrniti, se lahko vendar na svojo od-

govornost; doma namreč ne bo dobili niti griljaja živeža. — Karel Kovacic, župan.

p Iz Branice. V Požunu, v garnizijski bolnišnici, je umrl dne 7. januarja t. l. načelnik braniških Orlov Alojzij Terčelj, star 25 let. Tudi njega je spravila vojska v prezgodnji grob.

p Umrli je na Bregu pri Borovnici 26. t. mes. begunka Marija Kerševan, roj. Skumina, doma iz Gradišča pri Renčah, po dolgi in mučni bolezni.

p Za goriške begunce. Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Smarinem pri Kranju je priredilo veselico v prid goriškim beguncem. Cisti dobiček v znesku 114.20 K so poslali Posredovalnici za goriške begunce. Državni in deželni poslanec g. Josip Fon je poslal v imenu gosp. poslance Demšarja 50 K za goriške begunce. — Neimenovan gospod je daroval 20 K za primorske reveže. — Ga. Kemperle je poklonila Posredovalnici 20 K. Vsem darovalcem izreka Posredovalnica najsrčnejšo zahvalo.

p Alojzij Goljevšček, mizar, Trbovlje I. išče rodbino Goljevšček, ki je bivala pred vojsko na Skalah pri Kanalu št. 150.

Ljubljanska aprovizacija.

a Krušne komisije bodo uradovale v petek dne 1. marca od 8 do 1 ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in maščobo.

a Kruh na izkaznice št. 2, 15 in 38 se bode prodajal od vštete nedelje 3. marca naprej v sledečih pekarnah: na št. 2 pri g. Bizjaku, Poljanska cesta, na št. 15 pri g. Trčku, Breg, in na št. 38 pri g. Žužku, Moste. Moka na te številke se dobi v istih prodajalnah kakor dosedaj.

a Člani vojne zveze se zadnjikrat opozarjajo, da oddajo krušne karte takoj v konsumu, ker sicer povzročajo osobju v konsumih le nepotrebna pota, aprovizaciji pa zmedo radi vedno novega nakazovanja blaga. Če kdo radi malomarnosti ne bo dobil kruha in moke, naj pripiše posledice sam sebi.

a Pekatete na zelene izkaznice črke A se nakazujejo in plačajo v mestni posvetovalnici in sicer: za stranke št. 1 do 100 dne 4. marca in št. 101 do 100 naprej dne 5. marca t. l. Na te nakaznice se dobe pekate v cerkvi sv. Jožefa kilogram po 1 krono.

a Rdeče izkaznice za doječe in noseče matere. S temi izkaznicami se zadnji čas prav mnogo greši. Nekatere jih med seboj izposojujejo, nekatere pridejo celo po večkrat iskat, najprej zase, potem pa še za druge, nekatere pa delajo celo trgovanje s temi kartami in prodajajo tako svoje doječe in noseče stanje. Kako pridejo druge stranke do tega, da morajo čakati po cele ure, druge pa jih na tak način goljufajo. Naj se vsako tako stranko, ki bo še na kak način skušala goljufati, brezobzirno naznani. Zgubila bo karto in zraven bo še kaznovana.

a Špeh za IV. okraj št. 301 do konca. Stranke IV. okraja z nakazili za mast št. 801 do konca prejmejo špeh v petek, dne 1. marca na Poljanski cesti št. 15. Določen je ta-le red: od 12. do 1. ure št. 801 do 1025, od 1. do 2. ure št. 1026 do 1250, od 2. do 3. ure št. 1251 do 1475, od 3. do 4. ure št. 1476 do konca. Vsaka oseba dobi četrtil kilograma. Kilo-gram stane 16 kron. Špeh je importiran in ni od ogrskih prešičev.

Ljubljanske novice.

Ij Slov. kat. izobraž. društvo Selo-Udmat-Moste priredi v nedeljo dne 3. marca ob 6. uri zvečer v društvenem domu predstavo. — Spored: »Županova Mica«, Veseloliga v dveh dejanjih. Anton Linhart. — »Brez krajačarja«. Burka v dveh dejanjih. — Vstopnina: I. prostor 3 K, II. 2 K; balkon I. prostor 3 K; galerija 1 K. Predprodaja vstopnic v društvenem domu in v trgovini Orohek v Novem Udmatu. — Otrokom vstop ni dovoljen. — Odbor.

Ij Gremij trgovcev v Ljubljani poziva vse one svoje člane, ki so imeli trgovske zveze z Italijo, da nemudoma sporoče načelniku Ivanu Samcu, Mestni trg, če imajo še kaj blaga v Italiji, ki ni bilo poravnano.

Ij Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja svojim članom, da je c. in kr. vojno ministrtvo radi lažjega prometa za 12. in 13. oddelek (prehranitev, preskrba z obleko in orožjem) ustanovilo poseben urad, ki je v poslopiju trgovske in obrtne zbornice na Dunaju, I., Stubenring 8—10. Ta urad daje onim, ki se zanimajo za vojne dobave, pojasnila, kam naj se naslove ponudbe, naznanja, katero blago se potrebuje, daje na razpolago vzorce za ponudbe itd.

Ij Drugič odlikovan je bil Ljubljčan vojni kurat č. g. Ludovik Straus. Prvič je dobil Karlov četni križ, sedaj duhovni križ, za zasluge v vojski.

Ij Zaznamki o pripadnikih pridobinskiške davka za leto 1917 so v ekspeditu mestnega magistrata (Mestni trg št. 27, III. nadstropje) od 1. do vštete 14. marca 1918 v navadnih uradnih urah javnosti na ogled.

Ij Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani vlijudno vabi svoje člane k sestanku, ki bo v soto dne 2. marca t. l. ob 8. uri zvečer v restavraciji »pri Mikuzu« (Koodvorska ulica). Predmet: Poročilo o zadnjem občnem zboru »Državne Zveze« na Dunaju z dne 2. februarja t. l.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Primc, mestna uboga, 77 let. — Sestra Serafina Sajovic, uršulinka-lajika, 31 let. — Anton Retar, železniški sprevodnik, 36 let. — Zofija Kerhovič, hči trgovca in posestnika, 24 let. — Anton Šumič, rejenc, 5 tednov. — Peregrin Lončar, hiralec, 52 let.

Ij Razpisana je tobačna trafika v Šelenburgovi ulici št. 1. Invalidi in vdove ali sirote v tej vojski padlih ali umrlih vojakov imajo ob gotovih pogojih brezpopojno prednost pred vsemi drugimi prosilci. Prošnje se morajo vložiti do 26. marca. Natančni podatki so navedeni v »Lai-bacher Zeitung« z dne 28. febr.

Ij Nevaren tat. Pred ljubljanskim deželnim sodiščem je stal te dni 30letni delavec Jakob Nachtigal, pristojen v šmartno pod šmarno goro. Bil je zaradi tatvine že večkrat zaprt. Komaj je zadnji kazen prestal, je s sekiro vlomil v Zakotnikovo pisarno v Ljubljani in vzel tam zimsko suknjo, pelerino, 25 zavitkov tobaka, 6 jajc in 10 smotk. V št. Vidu nad Ljubljano je ukradel oves, katerega je prodal za 60 kron gostilničarki na šmarni gori. Že drugo noč pa je oves zopet ukradel iz zaprtega hleva. V Uršnici je odnesel Luciji Juvan 100 kg pšenice, Frančiški Dečman več jestvin in 40 K gotovine, Francetu Oslu več kilogramov medu, Petru Koscu pa prešiča. V Dobrnem je ukradel Frančiški Kosec 4 kokoši in nekaj mizarskega orodja. V Zgor. Gamelnih in v Dravljah je odpeljal dva koštruna. Sodišče je Nachtigalu prisodilo 18 mesecev težke ječe, po prestani kazni ga bodo pa oddali v prisilno delavnico.

Ij Smrt vsled zastrupljenja. Marija Gruber, žena delavca, sedaj vojaka, stanujoča v Ljubljani na Bleiweisovi cesti, se je iz neznanega vzroka na svojem stanovanju zastrupila z lizolom. Prenesli so jo v dež. bolnico, kjer je čez pol ure umrla.

Ij Mrtvo so našli nad 70 let staro grofico Aichelburg. Sedela je na divanu v sprejemni sobi z nazaj nagnjeno glavo, poleg nje je pa ležal mali samokres. Vrata so bila znotraj zaklenjena, ter so jih morali s silo odpreti. Ustrelila se je v srce. Najbrže se ji je zmešalo.

Ij Prijazna ponudba. »Lai-bacher Ztg.« prinaša oglas: »Zamenjam 1 kg fine ne-žgane kave za 15 kg fine pšenične moke.« Kdo pa ima danes 15 kg fine pšenične moke odveč? In če jo ima: bi je po vladnih odredbah pravzaprav ne smel imeti.

Ij Našla se je mala vsota denarja v prostorih uprave »Slovenca«. Dobi se pri blagajni.

Ij Pozabljeni sta bili v čakalnici dr. Paichelna dve torbici (usnjata in baržunasta) s srednjo vsoto denarja in raznimi računi. Pošten najditelj naj ju odda na Poljanski cesti št. 10 pri gospej Pavlin.

Dnevne novice.

— Minister za prebrano gm. Höfer je bil v nedeljo pri cesarju v poslovljni avdi-jenci. Cesar ga je odlikoval z redom železne krone 1. razreda.

— Jugoslovanska Strokovna Zveza nam poroča: V nedeljo, dne 3. marca bo-sta priredili skupini J. S. Z. v Kranju in v Stražišču občna zbor: v Kranju bo ob-čni zbor ob 9. uri dopoldne, v Stražišču pa ob 3. uri popoldne. Jugoslovanska Strokovna Zveza bo priredila dalje v nedeljo, dne 10. marca v Kranju socialni kurz. Glavna skupščina J. S. Z. bo na praznik apostolov sv. Petra in Pavla, 29. junija v Ljubljani. Za organizacije J. S. Z. na Gorenjskem se je oživel gorenjsko okro-žje s sedežem v Kranju; okrožnemu na-čelstvu predseduje č. g. Komlanec.

— Odlikovan je bil z vitežkim križem Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo c. kr. veterinarski nadzornik dr. Jos. Ste-gu, sedaj veterinarski referent pri vojaš-tem generalnem guvernerju na Cetinju.

— Odlikovanje. Učitelj-poročnik Al. Črnigoi iz Sv. Križa na Vipavskem je pre-jel Najvišje pohvalno priznanje z vojnim okrasom in meči.

— Novi tajni svetniki so postali: mi-nistri dr. vitez pl. Žolger, dr. Horbaczew-ski in baron Wiesner, predsednik poslan-ske zbornice dr. Groß in bivši predsednik poslanske zbornice dr. Sylvester.

— Pogreb dr. Lea. Jugoslovanski klub je zastopal pri pogrebu dr. Lea v Krako-vu poslanec dr. Vukotič.

— Mažarska srednja šola v Djakovu. Osješki Jug poroča, da ustanovi znano društvo za mažarizacijo »Julian« v Dja-kovu v Slavoniji novo srednjo šolo. Ra-dovedni smo, kaj bo na to rekla hrvatska vlada...

— »Julian«, društvo za mažarizacijo, je pričelo z veliko agitacijo za mažarske šole na Hrvatskem, kjer jih je že itak pre-več. »Julian« namerava ustanoviti še več novih mažarskih šol. — Sedaj ima bese-do pač hrvatsko-srbska koalicija!

— Gojenci mornarske akademije. Za-četkom šolskega leta (16. septembra 1918) se sprejme približno 60 gojencev v mor-narsko akademijo. Polovica mest je po-polnoma ali pol prostih polovica pa pla-

žujočih mest in ustanov. Pogoji: Dovršeni 4. razred srednjih šol, starost 14—16 let, neomadeževano vedenje. Prošnje je do 30. junija predložiti vojnemu ministrstvu. Pojasnila dajo okrajna glavarstva, v Ljubljani mestni vojaški urad.

— Germanska pesem. Dr. Matko La-ginja je prebral v državnem zboru to-le pesem:

Germanen-Tag! — Germanen-Nacht?!
Was wird am Himmel dämmern?!
Der alte Donar ist erwacht
Und will sein Weltreich hämmern!
Germanen-Tag! Und Slawen-Nacht!
Und Frankreich Tod für immer!
All-Deutschlands gold'ne Sonnenpracht
Glüht auf im ersten Schimmer!
Mit Adlersflügeln strahlt voran
Ein Kaiser stahlumflosser,
Und hinter ihm ist Mann für Mann
Ein Held aus Erz gegossen!...
Millionen Schwerter blitzen auf!
Es donnern die Kanonen!
Wie Blücher stürmt und Bismarck d'rauf.
Ihr brausenden Schwadronen!

Schon einmal eine Völkerschlacht
Hat unser Volk geschlagen,
Nun soll aus ew'ger Völkernacht
Der deutsche Himmel tagen!
Die Erde beb't! Der Himmel kracht!
Das Meer treibt Wrack und Trümmer!...
Germanen-Tag! — Und Slawen-Nacht!
Und Frankreich Tod für immer!

Laginja je pristavil: Čestitam vsem ti-stim, ki slede temu programu, čestitam vsem tistim, ki so našemu prebivalstvu tam doli od Triglava do Drine tekom te usodepolne vojne dali vzgojo, kakršne bi mu morda ne dala stoletja rednega življenja! Država, ki se je tako pregrešila na našem narodu, naj ta živi kjerkoli; država, ki noče čuti in videti naših tožb, naših trudov, našega trpljenja in naših žrtev: taka država ne zasluži na predlog, naj bi ji dovolili državne potrebe, »da« z naš strani! (Živahna pohvala.)

— Umrli je stolni prošt v Gradcu dr. H. Möller. Bolan je bil štiri leta. Rojen je bil 26. oktobra 1837 na Vestfalskem.

— Uradniška mesta pri vojno-kredit-nem zavodu za južno vojno ozemlje. Vojno-kreditni zavod razpisuje več uradniš-kih mest. Posebno prihajajo v poštev uradniki za knjigovodstvo (voditelji knji-govodstva). Ponudbe z natančnimi podat-ki o starosti, veri, družinskem razmerju, vojaščini, študijah, znanju jezikov (prosil-ci, ki znajo poleg nemščine tudi slovenski, hrvaški ali italijanski jezik, imajo pred-nost), dosežanjem službovanju in zahtevi plače naj se s sliko prosilca (ali osebná predstava) pošljejo na ravnateljstvo voj-no-kreditnega zavoda za južno vojno ozemlje, Celovec, poštni predal 37.

— Promet na železnicah precej omejili. Tako južna, ka-kor tudi državna železnica sta o začasnih omejitvah prometa obvestili vse dunajske, graške in najobskurnejše male nemške li-ste. Našega lista o omejitvah prometa ni nihče obvestil, dasi biva v Ljubljani tr-žaško ravnateljstvo državne železnice in tržaški inspektorat južne železnice. Ne ču-dimo se tej breztačnosti, ker vemo, da gre tej gospodi predvsem za to, kako da naj železnice ne pomenuje, kakor pa za to, da bi slovenskemu občinstvu naznani-la, kateri vlaki ne bodo vo-zili. Naši poslanci naj te velenemške dvor-ne svetnike in inspektorje nauče, da so dolžni o izpremenjenih voznih razmerah tudi slovenskemu časopisju poročati, ker tudi Slovenci krvavimo na bojišču, stra-damo in plačujemo davke, od katerih živi merodajna velenemška visoka železniška gospoda pri nas.

— V Spodnjem Lanku, občina Mo-kronog, je umrl za legarjem posestnik Franc Murn 19. februarja. Dne 23. febru-arija je umrla njegova 2letna hčerka Jo-žefa, dne 24. februarja je umrla njego-va žena Marija. Poročena sta bila komaj 5 let. Ostala sta samo 4letna hčerka in si-nek, star 4 mesece. Sicer ni nikogar dru-gega pri hiši. Hči in mati sta bili obenem pokopani 26. februarja na Sv. Vrhu pri Mokronogu. — V noči med 24. in 25. fe-bruarjem so tatovi pokradli iz delavnice strojarskega mojstra v Mokronogu g. Ten-ca podplatov v vrednosti več tisoč kron. Strojarna je sredi trga. Nočni čuvaj hodi vedno okrog, psi so močno lajali, toda ni-čče ni slutil, da so tatovi tako blizu. O manjših tatvinah v okolici se pogostoliši.

— Velik požar. Z Velikih Blok so nam brzojavili včeraj, dne 27. t. m.: Na Velikih Blokah se je vnel danes ob pol dveh silen ogenj. Petim posestnikom je zgorelo vse do zadnjega. Vse je uničeno. Izdatna pomoč je nujno potrebna.

— Zaplenjen parnik zavezil na plitvi-no. Pred devetimi meseci je nemška po-možna križarka »Wolf« zaplenila bilbaoški parnik »Igetz-Mendi« in ga vzela s se-boj. Med nadaljnim križarenjem je »Wolf« potopil 12 ladij, katerih posadko je spr-avil na omenjeni parnik. Sedaj je ta parnik vzhodno od Skagena zavezil na plitvino. Posadko so spravili na suho. Nemce so internirali, špance bodo pa poslali domov.

— Nevarna igra. V gozdu pri Zgor. Dobravi, so se igrali otroci s tem, da so

spuščali po zlebu polena. Eno poleno je zadelo 15 letnega Jožefa Hrovata tako zelo v hrbet, da je dan na to v deželni bol-nici umrl.

— Prisilne delavnice se pa le ni mo-gla ubraniti. Komaj 20 let stara Marija Re-panšek iz Podhrške je bila zaradi tajne prostitucije od politične oblasti oddana v prisilno delavnico v Lankovic. A tu ni ugajalo delamrznemu dekletu. Posrečilo se ji je pobežniti ter nadaljevati svoje pre-jšnje razuzdano življenje. Končno je pa le za kratek čas vstopila k Lorencu Kov-terču v Mostah v službo, to pa le zato, da mu je pokradla za 228 K 60 v živil, nato jo pa zopet odkurila, kar sama priznava. Za to je dobila 8 mesecev težke ječe, ter bo zopet oddana v prisilno delavnico, iz katere bo sedaj pač težje pobežniti kakor prvokrat.

— Radi invalidne podpore je v Foj-karjevi hiši v Sp. Šiški zbadal navzoče Jo-žef Štibelj. Jezilo ga je, da ne dobiva pravočasno te podpore in predbival po-sestniku Janezu Kankelj, ki je v tej vasi popisoval mleko, naj mu raje preskrbi pod-poro, kakor da se s tem ukvarja. Fojkar je Kanklja nekoliko spremil iz hiše. Sled-njemu je pa spodrsnilo, da je padel. V tem je pa skočil Štibelj k njemu in ga z nožem večkrat sunil v hrbet; ena rana je bila smrtnonevarna, ker so bila zadeta pljuča. Štibelj dejanje priznava, zagovarja se le s tem, da je mislil, da se Fojkar in Kankelj tepeta, nakar je rabil nož. Obsojen je bil na 15 mesecev težke ječe.

— Popravek. V IX. izkazu darov za dr. Krekov spomenik je bil naveden tudi Ivan Renčelj, Dunaj, z zneskom 52 kron. Na prošnjo pošiljatelja naj se dodene: na-bral med Slovenci, zbranimi na Silvestrov večer v restavrantu Kaiserhof.

Narodno gospodarstvo.

g Oddaja tobačnega izvlečka za po-končavanje škodljivcev. C. kr. kmetijsko ministrstvo je sporazumno s finančnim ministrstvom za dobo pomanjkanja tobaka in vsled tega tudi zmanjšane delovanja tobačnega izvlečka omejilo oddajo tega in popolnoma ustavilo prodajo potom toba-karn in glavnih zalog, oziroma vsem tem odtegnilo prodajno dovoljenje za tobačni izvleček. Edino dovoljenje je bilo izdano kmetijskim korporacijam v deželi. Za Kranjsko ima samo c. kr. kmetijska druž-ba kranjska dovoljenje za prodajo tobač-nega izvlečka v kmetijske svrhe, t. j. za pokončavanje rastlinskih in živalskih ško-dljivcev, ki ga bode oddajala vsem tistim, ki ga potrebujejo v to svrhu. V druge na-mene se ga ne sme uporabljati.

Cenjenim naročnikom.

Ko smo pred nekaj meseci dvignili ceno našemu dnevniku, pač nismo mislili, da bomo po primeroma kratkem času iz-nova prisiljeni, apelirati na naše prijatelje po širni domovini. Zmotili smo se, ko smo računali, da bomo z zadnjim poviš-kom cene kolikor toliko shajali za daljšo dobo. Centralna vlada nam je prekrizala račune, ko je dovolila, da so papirnice ta-korekoč čez noč podvojile ceno pa-pirju. Ako vpoštevamo še nepričakovane poviške cen za razne druge tiskarske in upravne potrebe, pridemo do zaklju-čka, da nas stane izdajanje »Slovenca« skoro dvakrat toliko, kot koncem minu-lega leta.

Nekaj novih bremen smo sicer skušali preložiti na ramena naših cenj. inseren-tov s tem, da smo povišali ceno oglasom, toda ta povišek pride v poštev le v majhni meri, ker nimamo papirja, da bi spreje-mali vse oglase v taki obliki, kakor si jih žele cenj. naročevalci. Na račun kakovo-sti našega dnevnika, na račun naših či-tateljev pa ne smemo štediti. Preostane nam torej edini izhod, novo povišanje na-ročnine. Ceno posameznim številkam smo že s 16 februarjem dvignili na 20 vin., po kateri cenj se že dalj časa prodajajo mnogi manjši časopisi, ceno za naročnike pa dvignemo z dnem 1. marca za malen-kostni znesek 4 krone na leto. Mesečna naročnina se zviša v splošnem za 50 vi-narjev. V primeri s hrvatskimi in ogrski-mi časopisi, katerim je na razpolago mar-sikaka ugodnost, kakršne pogrešajo av-strijski časopisi, je nova povišana cena še vedno znatno nižja.

Od 1. marca dalje bo torej veljal »Slo-venec«:

po pošti za Avstro-Ogrsko:	
celoletno	K 40.—
polletno	„ 20.—
četrtletno	„ 10.—
mesečno	„ 3.50
za Ljubljano na dom:	
celoletno	K 36.—
polletno	„ 18.—
četrtletno	„ 9.—
na mesec	„ 3.—

Za Nemčijo celoletno K 45.—
za ostalo inozemstvo celoletno . . . 50.—

Listnica uredništva.

Kobarid. Če ste poslali na Dunaj, je bila navedena med drugimi izjavami. Celotnega besedila nismo mogli objaviti, ker ga nismo dobili v roke. — A. Paljavec. Tako vprašanje bi bilo brezuspešno.

Ako se prehladimo, nastopajo v udih »strupi prehlajenja«, ki nam povzročajo bolečine. Če de-lamo prenaporno, se naredi v udih »snovi utrje-nosti«, ki ovirajo delavnost mišic. Tako prvi »stru-pi« kot druge »snovi« se naglo preženo in napra-vijo nesposobni za učinkovanje, če masiramo roke in noge s Fellerjevim bol lajšajočim, mišico in kite krepihim rastlinskim esenciim fluidom z znamko »Elsa«-fluidom. 12 steklenic pošlje franko za 14 K 32 vin. Izkarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa - trg št. 134 (Hrvaško). Priporočajo ga številni zdrav-niki in nad 100.000 zahvalnic. (u)

Potrfti v neizmerni boilesti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-cem, da je po dolgi mučni boilezni, pre-videna s tolažili svete vere danes 28. t. m. ob 9. zjutraj zapustila dolino solz in zmot in se preselila v boljše življenje naša nad vse ljubljena, blaga, dobra mamica, ozir. stara mama, sestra in teta, gospa

Franja Strehovec roj. Plahar

soproga vpok. šolskega vodje,

K večnemu počitku jo bomo spremili v soboto, dne 2. marca ob 2. uri popol-dne iz hiše žalosti, Ilirska ulica št. 22. Hudo, ah, kako hudo nam je po Tebi, zlata mamica, a iz srca Ti privoščimo srečo, ki jo uživaš sedaj tam gori v raj-ski višavi, »kjer ni mraku, kaj ni noče«. Počivaj v miru, blaga mamica, saj zo-pet vidimo se nad zvezdami! Svete maše zadušnice se bodo daro-vale v več cerkvah. Priporočamo je v blag spomin in mo-litev!

Zalujoči

soproga, otroci, vnuki in vnučkinje.

Ljubljana, 28. februarja 1918.

Tvrdka Alberto Faber v Trstu išče za takojš-nje izdelovanje drv in oglja v cesarskih gozdih v Prestranku pri Postojni izjurjene

ogilarje in drovarje

Povprečni zaslužek za moža ne vstevši popolno preskrbo znaša po kakovosti dela 10—12 K na dan.

Proda se

moško kolo

Kje, pove uprava lista pod št. 667.

Izurjena

kuharica

669

ki se razume tudi na dela v zelenjadnem vrtu, se sprejme na Hrvatsko k gospodi na deželo z 10. aprilom. Ant. baronovka Schmidt, Volovska.

Oliver-pisalni stroj

se proda. Na vpogled med 12. do 3. ure Ljubljana, Gradšče 15/L, levo. 665

Sprejme se gospodična ali dijakinja na stanovanje event. tudi na hrano. Kje, pove uprava lista pod št. 668.

Proda se v Ljubljani

hiša s hlevom in vrtom

Naslov pove uprava lista pod št. 671.

Mlini za drobljenje

Palfy, Praga II., Havličkovo nam. št. 32 pri Henrikovem stolpu.

Proda se 6 ZIDANIH POSLOPIJ z opeko kritih, ob okrajni cesti, pol ure od kolo-dvora večjega trga in četr ure od premogokopa oddaljena, z vrtom in sadnosnikom na Sp. Šta-jerskem. Poslopja so porabna za trgovino, peka-rijo, gostilno in mesarijo. Plačilni pogoji ugodni. Ponudbe na upravo lista pod šte. 556.

KARLO ŠIŠKOVIC, ČRNKAL, ISTRA
kupi vsakršno množino drobno mletega

žvepla

za žveplanje trt kakor tudi gobice za cepljenje trt.

Koncipijenta in sollicitatorja

išče dr. Malnerič, odvetnik v Črnomlju.

Iščem pridno in zvesto

strežnico

za pisarno za jutranje ure od 6. do 10. Vpraša se v pisarni Cesta na južno železnico 9.

NAPRODAJ JE

hiša in vrt

s sadnim drevjem v Vikračah pod šmarno goro št. 9. Več se izve: Ljubljana, Cesta v mestni log št. 5.

Srbečico

garje, lišaje in vsakovrstne kožne bo-lezni odstranja zanesljivo in naglo Bern-steinovo mazilo brez duha. Cena 3, 5 in 9 kron. Sem spazajoče Bernsteinovo mlo 5 kron. — Izdeluje lekarnar Ale-ksander Gerő, Nagykörs 30, Ogrsko. 366